

Helmond koopt maatschappelijk verantwoord in!

Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2017-2020

Gemeente Helmond

Maak kennis met ons actieplan MVI:

Wat doen we al goed?

Aan de slag

Doorlopend

Animatie actieplan MVI gemeente Helmond

Scan onderstaande QR-code

Of bekijk de animatie via:

www.helmond.nl/inkoop

Colofon

Inhoud: Team Inkoop gemeente Helmond
Ontwerp: OPC gemeente Helmond
Papier: CyclusPrint, geproduceerd met 100 % gerecyclede vezels

Mei 2017

Waarom Maatschappelijk Verantwoord Inkopen?

Als we willen dat inwoners van Helmond, nu en in de toekomst, hier gezond en gelukkig kunnen leven, moeten we zuinig zijn op ons klimaat én op onze sociale omgeving. Ook moeten we in staat zijn om mee te gaan in de steeds sneller veranderende wereld. Als gemeente hebben we daarin een duidelijke verantwoordelijkheid. We willen daarom voorop gaan in deze beweging en een voorbeeldrol aannemen naar anderen om ons heen. Niet voor niets hebben we de ambitie om in 2035 klimaatneutraal te zijn, willen we dat alle mensen mee kunnen doen in de maatschappij en de innovatieve en creatieve kracht van Helmond inzetten voor maatschappelijke en technologische vernieuwing. Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) draagt bij aan het realiseren van onze ambitie.

Wat is Maatschappelijk Verantwoord Inkopen?

Maatschappelijk Verantwoord Inkopen is het meenemen van de effecten op people (mensen), planet (planeet/milieu) en profit (winst/welvaart) bij de inkoop van producten, diensten en werken. Dat wat we inkopen heeft een neutraal of zelfs positief effect op het klimaat, schept mogelijkheden om te participeren in de maatschappij voor mensen die daarvoor hulp nodig hebben, en stimuleert maatschappelijke en technologische vernieuwing.

Onze vier speerpunten zijn:

1 Klimaatneutraal inkopen: het inkopen met een neutraal of zelfs positief effect op het klimaat.

2 Social Return: de bijdrage van inkoop in het stimuleren dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zoveel mogelijk kunnen participeren.

3 Innovatiegericht inkopen: het door middel van inkoop stimuleren van de markt om innovatieve, duurzame oplossingen te ontwikkelen en te leveren.

4 Circulair inkopen: inkopen zonder afval te genereren.

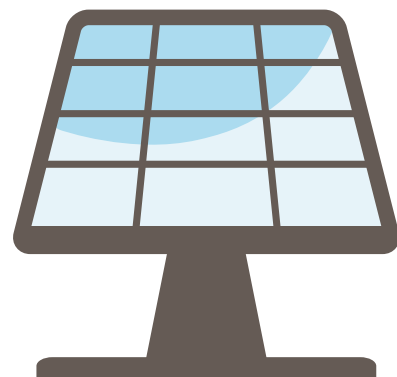
Speerpunt 1: Klimaatneutraal inkopen

Wat doen we al goed?

- Aanbestedingen selecteren met MVI impact:
  1. Nieuwbouw/renovatie zwemvoorziening
  2. Soft facilitair management

Groen

- Pilot chemievrij beheer en onderhoud van buitensportaccommodaties
- Chemievrije onkruidbestrijding verhardingen en groen
- Eisen stellen aan in het werk gebruikte voertuigen (Euro-normen), machines (Tier-normen) en gemotoriseerd handgereedschap (bijvoorbeeld elektrisch aangedreven)
- Eisen stellen aan wagenpark en materialen voor waterbeheer

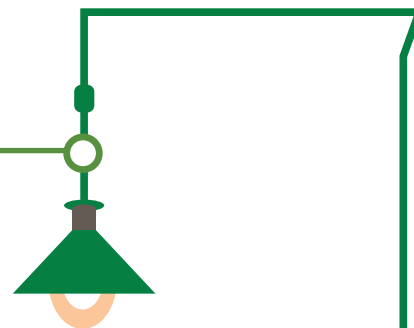

Gemeentelijk vastgoed

- Panden duurzaam (ver)bouwen: brede school Helmond-West, theater 't Speelhuis
- Bestaande panden verduurzamen: zonnepanelen, LED verlichting, groendaken, dubbel glas, installatie aanpassingen zoals duurzame pompen
- 5,5% opdrachtwaarde contract huisbankier naar Klimaatneutraal en Social Return

Straatverlichting

- Uitsluitend LED
- Waar mogelijk: bewegingssensoren
- Minder types lichtmasten
- Minder materiaalgebruik (lagere lichtmasten) en duurzamere materialen (bijvoorbeeld aluminium boven kunststof)
- Toepassen halogeenrijke bekabeling

Speeltoestellen

- Gebruik van hout met FSC-keurmerk, gebruik van alternatieve materialen voor hout en gebruik van milieuvriendelijke verven

Bedrijfsrestaurant / catering

- Verkoop duurzame producten (met duurzaamheidscertificaat en uit Verspillingsfabriek)

Afval en stadsreiniging

- Elektrische voertuigen en apparaten
- Waar mogelijk chemievrije reiniging (kauwgom en graffiti bestrijding)
- Zo min mogelijk kilometers rijden ten behoeve van op- en overslag afval als gunningscriterium

Gladheidsbestrijding

- Minder zout gebruiken door nat te strooien
- Aanpassen dosering tijdens rit

Aan de slag in 2017

- Aanbesteding nieuwbouw/renovatie zwemvoorziening
- Aanbesteding soft facilitair management
- Energiescans wijkgebouwen, sportgebouwen en scholen
- Implementatie contract huisbankier

Doorlopend

- Waar mogelijk onderhoud aan gemeentelijke panden vervroegen om 'winst' te behalen op het gebied van duurzaamheid

Aan de slag in 2018-2020

- Onderzoeken in hoeverre het wenselijk en haalbaar is om het onderhoud van één of meer gemeentelijke panden voor langere periode bij één of meer leveranciers te beleggen, met daarbij als doel de panden zoveel mogelijk te verduurzamen; de markt in een vroeg stadium bij de aanbesteding betrekken (naar voorbeeld gemeente Eindhoven)

Speerpunt 2: Social Return

Wat doen we al goed?

- Social Return standaard opnemen in aanbestedingsproces en vaak toepassen
- Social Return inzetten bij bedrijfsrestaurant en catering ($\pm 62\%$), groen- en bosonderhoud, afval en stadsreiniging, postbezorging, leerlingenvervoer, parkeerbeheer
- Leveranciers verlichtingsarmaturen kiezen die werken met Social Return
- Aanbestedingen selecteren met MVI impact:
  1. Groenonderhoud
  2. Soft facilitair management
  3. Textielinzameling
- 5,5% opdrachtwaarde contract huisbankier naar Klimaatneutraal en Social Return

Aan de slag in 2017

- Aanbesteding groenonderhoud
- Aanbesteding soft facilitair management
- Aanbesteding textielinzameling
- Implementatie contract huisbankier

Doorlopend

- Bij alle aanbestedingen de nota Social Return toepassen en doorontwikkelen

Aan de slag in 2018-2020

Speerpunt 3: Innovatiegericht inkopen

Wat doen we al goed?

- Best Value methodiek toepassen in aanbestedingen voor management development, selectieassessments, gegevensmakelaar, burgerzakenmodule
- Werkzaamheden openbare verlichting, groen, afval, water en wegen combineren
- Aanbestedingen selecteren met MVI impact:
  1. Nieuwbouw/renovatie zwemvoorziening
  2. Stop and go (dementerende ouderen ondersteunen met techniek)
  3. Soft facilitair management

Aan de slag in 2017

- Aanbesteding nieuwbouw/renovatie zwemvoorziening
- Stop and go (dementerende ouderen ondersteunen met techniek)
- Aanbesteding soft facilitair management
- Bij minimaal twee inkooptrajecten boven het Europese drempelbedrag werken met een marktverkenning in fase 2 van het cyclisch inkoopproces
- De meest innovatieve aanbesteding binnen de organisatie in het zonnetje zetten

Doorlopend

- Voorkeur voor prestatie-inkopen en functioneel specificeren al dan niet met behulp van 'best value procurement', 'rapid circular contracting' of 'value sourcing'

Aan de slag in 2018-2020

- Eén aanbesteding per jaar volgens de procedure innovatiepartnerschap
- Bij minimaal vier inkooptrajecten boven het Europese drempelbedrag werken met een marktverkenning in fase 2 van het cyclisch inkoopproces
- Eenmaal per jaar de meest innovatieve aanbesteding binnen de organisatie in het zonnetje zetten

Speerpunt 4: Circulair inkopen

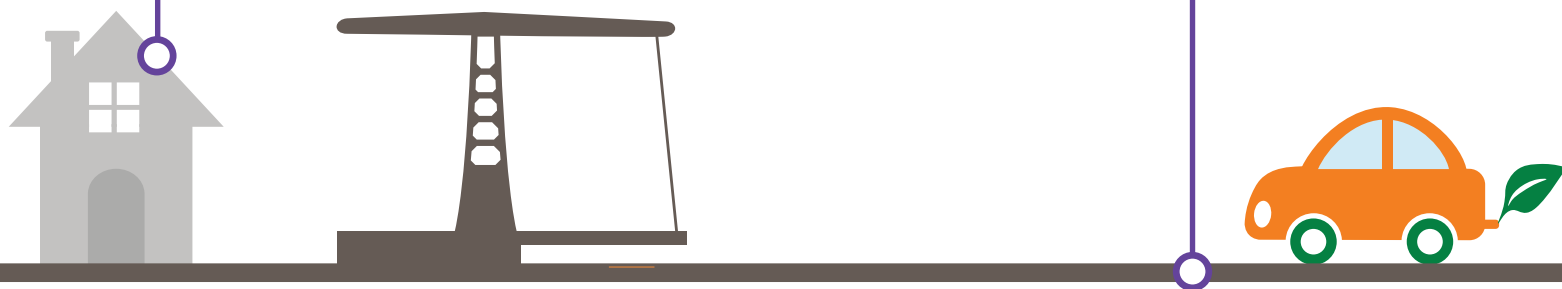
Wat doen we al goed?

- Aanbestedingen selecteren met MVI impact:
  1. Nieuwbouw/renovatie zwemvoorziening
  2. Hulpmiddelen WMO: niet aard- en nagelvast
  3. Soft facilitair management
  4. Textielinzameling

Beton

- Betonketen Helmond/Eindhoven tekent als tweede in Nederland convenant duurzaam beton, voor hergebruik beton
- Duurzaam (gerecycled) beton als voorwaarde opnemen in 'moederbestek' voor betonnen bestratingsmateriaal
- Grond, straatbakstenen, betonstraatstenen, straatmeubilair opslaan op gemeentewerf of in depot voor hergebruik
- Vrijgekomen betonnen bestratingsmateriaal recyclen en hergebruiken in nieuwe betonnen bestratingsmaterialen
- Vrijgekomen asfaltverharding recyclen en hergebruiken in nieuw asfalt
- Onder nieuwe wegen gebruiken van gebroken mengpuin als fundering in plaats van zand. Dit werkt tevens levensverlengend voor de hierop aangebrachte wegverharding.

- Gebruik gerecyclede materialen opgenomen in bestekken (bijvoorbeeld dakbedekking)

Aan de slag in 2017

- Aanbesteding nieuwbouw/renovatie zwemvoorziening
- Aanbesteding soft facilitair management
- Aanbesteding hulpmiddelen WMO: niet aard- en nagelvast
- Aanbesteding textielinzameling

Bedrijfsrestaurant / catering

- Gebruiken, inzamelen en verwerken van biologisch afbreekbare koffiebekers

Groen

- Inkopen van hergebruikt houtcompost
- Composteren groenafval uit plantsoenonderhoud

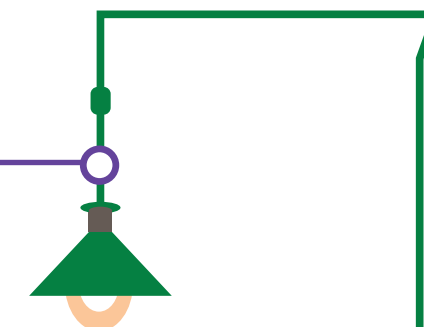

Aan de slag in 2018-2020

- Onderzoeken in hoeverre het wenselijk en haalbaar is om het onderhoud van één of meer gemeentelijke panden voor langere periode bij één of meer leveranciers te beleggen, met daarbij als doel de panden zoveel mogelijk te verduurzamen; de markt in een vroeg stadium bij de aanbesteding betrekken (naar voorbeeld gemeente Eindhoven)

Straatverlichting

- Plaatsen van 100% gerecyclede aluminium lichtmasten

Afval en stadsreiniging

- Oud papier in minicontainers uit gerecycled materiaal
- Recycling papier zoveel mogelijk bij bedrijf in directe omgeving
- GFT-afval vergisten tot groengas en composteren tot compost

Bedrijfskleding

- Gebruikte bedrijfskleding (met Helmond-logo) inzamelen, vernietigen en recyclen

Algemeen: MVI verankeren in beleid, protocollen en werkwijze

Wat doen we al goed?

- Duurzaamheidsdoelstellingen/ambities opnemen in inkoop- en aanbestedingsbeleid
- Verplichte paragraaf duurzaamheid in templates voor aanbestedingen en registratie contracten
- Duurzaamheid en sociale omgeving hoog op strategische agenda
- Rolverdeling bestuurder, budgethouder, inkoper en materiedeskundige in inkoopprotocol
- Nota Social Return, met daarin 'blokkensysteem' om waarde toe te kennen aan Social Return
- Eerste groep ondertekenaars Manifest MVI
- Aanbestedingskalender 2017-2020

Aan de slag in 2017

- MVI verder integreren in: inkoop- en aanbestedingsbeleid, protocol, proceshandboek, templates en werkinstructies
- Ontwikkelen en beschikbaar stellen van stappenplan/toolkit/checklist ten behoeve van aanbestedingen
- Uitwerken hoe duurzaamheid in aanbestedingen kan worden opgenomen en objectief kan worden beoordeeld
- Opstellen inkooppakketplannen met onderdeel MVI
- Ondertekenen Code Verantwoordelijk Marktgedrag
- Onderzoeken deelname aan Green deal Circulair inkopen
- Kenbaar maken van behoefte aan richtlijnen voor duurzaamheid in aanbestedingen

Doorlopend

- Werken volgens Manifest MVI door middel van actieplan MVI
- Permanent up-to-date houden aanbestedingskalender
- Werken volgens rolverdeling inkoopprotocol
- Eén keer per twee maanden monitor voortgang tussen portefeuillehouder Inkoop, portefeuillehouder Duurzaamheid, programmamanager Duurzame en gezonde stad, en inkoopcoördinator
- Registreren gegevens met betrekking tot duurzaamheid in resultaat- en evaluatiedocument (B3) met verplichte paragraaf duurzaamheid

Aan de slag in 2018-2020

- Uiterlijk zomer 2019 actualiseren van: inkoop- en aanbestedingsbeleid, protocol
- In 2020 actualiseren Strategische Agenda
- Uiterlijk zomer 2019 actualiseren van nota Social Return
- Implementeren ISO 20400
- Eenmaal per jaar inkooppakketplannen actualiseren
- Ontwikkelen kritieke prestatie-indicator op leveranciersniveau gericht op duurzaamheid
- Ontwikkelen rapportages/dashboard met betrekking tot speerpunten duurzaamheid
- Meten MVI prestaties bij minimaal de geselecteerde aanbestedingen met MVI impact
- Jaarlijks rapporteren op doelstellingen/ambities opgenomen in actieplan MVI in jaarverslag gemeente Helmond
- Jaarlijks deelnemen aan benchmark MVI georganiseerd door Rijk
- Minimaal eenmaal per jaar resultaten meten, rapporteren aanbieden aan directieteam
- Onderzoeken met wie en op welke manier samen te werken, en vervolgens samenwerken

Doorlopend 2018-2020

- Continu verbeteren: inkoopproceshandboek, templates, werkinstructies
- Registreren gegevens met betrekking tot duurzaamheid in contractendatabase
- Continu verbeteren stappenplan/toolkit/checklist ten behoeve van aanbestedingen
- Consequent toepassen duurzaamheid in aanbestedingen

Algemeen: Kennis vergroten

Wat doen we al goed?

- Inkoop professionaliseren door investeren in kennisontwikkeling, houding/gedrag en tooling, en ontwikkelen van inkoopprocessen
- Investeren in kennis op gebied van MVI

Aan de slag in 2017

- Bijwonen bijeenkomsten door Team Inkoop (regiobijeenkomst 'Aan de slag met MVI', ISO 20400)
- Masterclass MVI voor Team Inkoop en betrokkenen van zes geselecteerde aanbestedingen met MVI impact op 26 en 27 juni 2017
- Onderzoeken hoe kennis te delen en vervolgens kennis delen
- Organiseren van leveranciersdag op 20 juni 2017 met specifiek onderwerp over duurzaamheid
- Toetsen actieplan MVI bij vijf experts (actief feedback vragen)

Doorlopend

- Professionaliseren inkoop
- Investeren in kennisontwikkeling, bijvoorbeeld door bijeenkomsten MVI te bezoeken, bij andere gemeenten te gaan kijken en opleidingen te volgen
- Vanaf 2018 toegankelijk maken kennis, door intranetpagina's te ontwikkelen, vullen en onderhouden

Algemeen: Betrokkenen enthousiasmeren

Wat doen we al goed?

- Successen communiceren

Aan de slag in 2017

- Publiceren actieplan MVI
- Ontwikkelen en uitvoeren communicatieplan zowel intern als extern

Aan de slag in 2018-2020

- Minimaal eenmaal per jaar delen van een best practice op gebied van MVI op een podium
- Minimaal eenmaal per jaar schrijven van een artikel voor vakblad op gebied van MVI

Doorlopend

- Successen en mislukkingen communiceren op intranet en internet (helmond.nl en allelichtenopgroen.nl)
- Dialoog aangaan met bestuurders, budgethouders, inkopers, materiedeskundigen en leveranciers om bewustwording te stimuleren
- Vanaf 2018 eenmaal per jaar uitreiking voor meest duurzame leverancier van het jaar

Wat doen we al goed?

- Aanbestedingen selecteren met MVI impact (aanvang 2017)

Aan de slag in 2017

- In vierde kwartaal 2017 minimaal vijf aanbestedingen selecteren met MVI impact, die starten in 2018
- In vierde kwartaal 2017 actieplan voor 2018 en 2019-2020 opstellen
- Voeren van gesprekken met medewerkers om nog meer initiatieven op het gebied van duurzaamheid te inventariseren

Aan de slag in 2018-2020

- In vierde kwartaal van 2018 en 2019 minimaal vijf aanbestedingen selecteren met MVI impact, die starten in 2019 respectievelijk 2020
- In vierde kwartaal 2018 actieplan voor 2019 en 2020 opstellen, en in vierde kwartaal 2019 actieplan voor 2020 opstellen
- Evalueren aanbestedingen met MVI impact 2017

Stand Actieplan MVI:

☒ Wat doen we al goed?	Acties totaal 54	Acties Voltooid ☒ 54
☐ Aan de slag in 2017	27	1
☐ Aan de slag in 2018-2020	25	—
	Acties totaal	Acties lopend ☐
☐ Actie doorlopend	18	12

Voor vragen of opmerkingen neem contact op via Postbus Inkoop (inkoop@helmond.nl)

